

We francuskim dzienniku urzędowym z 7 kwietnia 2021 r. opublikowano międzyresortowe zarządzenie otwierające francuskie archiwa posiadające zasoby dotyczące wydarzeń w Rwandzie z lat 1990 - 1994. Dekret pozwolił otworzyć (upublicznić) pełną wersję raportu sporządzonego przez komisję pod przewodnictwem Vincent Duclert : "Francja, Rwanda i ludobójstwo Tutsi (1990 - 1994) przedłożoną 21 marca 2021 r. Prezydentowi Republiki Francuskiej. Udostępniono wszystkie dokumenty archiwalne Prezydenta Francois Mitteranda i premiera Eduarda Balldura dotyczące Rwandy w latach 1990 - 1994, uzupełnione przez przekazane do Archiwum Narodowego kopie wszystkich cytowanych przez Komisję Badawczą dokumentów cytowanych w sprawozdaniu. Dokumentacja ta pochodzi z różnych ministerstw z tamtego okresu. Komisja przygotowała ponadto obszerny dokument zatytułowany "Stan źródeł w zasobach archiwów francuskich do badań nad Francją w Rwandzie i ludobójstwem Tutsi (1990 - 1994)" (État des sources dans les fonds d'archives français pour la recherche sur la France au Rwanda et le génocide des Tutsi (1990-1994). Dokument stanowi niezwykle interesujący przykład profesjonalnego inwentarza tematycznego. Całość dokumentacji, to znaczy raport Komisji, wraz z wszystkimi załącznikami oraz archiwalnym inwentarzem tematycznym, został udostępniony na rządowym portalu www.vie-publique.fr (Życie publiczne-portal, portalu gromadzący informację z obszaru różnych funkcji państwa (od nauki i kultury po gospodarkę) dla obywateli.

Sam raport: La France, le Rwanda et le génocide des Tutsi (1990-1994) Rapport remis au Président de la République le 26 mars 2021 (Francja, Rwanda i ludobójstwo Tutsi (1990-1994) Raport przedłożony Prezydentowi Republiki 26 marca 2021 r.) jest obszernym, liczącym 992 strony dokumentem. Oprócz części wstępnej oraz konkluzji składa się z trzech zasadniczych części podzielonych na rozdziały.

Cześć wstępna obejmuje : List Prezydenta Republiki zaadresowany do pana Vincenta Duclert (któremu Prezydent powierzył przewodniczenie komisji) z dnia 5 kwietnia 2019 r.; Skład Komisji Badań nad Archiwami Francuskimi Dotyczącymi Rwandy i Ludobójstwa Tutsi; List Vincenta Duclert adresowany do Prezydenta przekazujący mu raport Komisji.

Części merytoryczne raportu:

Część pierwsza: "Zaangażować się w Rwandzie " obejmuje rozdziały: 1. Interwencji w Rwandzie (1990); 2. Francja wobec następstw kryzysu rwandyjskiego (1991 - 1992); 3 W kierunku niezaangażowania (Styczeń - grudzień 1993).

Część druga: "Francja wobec ludobójstwa " i rozdziały 4. Francja, wojna i ludobójstwo (kwiecień - czerwiec 1994); 5. Operacja Turkus (le turquoise - kolor turkusowy) (22 czerwca - 21 sierpnia 1994); 6. Po Turkusie.

Część trzecia "Rządzenie państwem w kryzysie Rwandyjskim i rozdziały: 7. Dryf instytucji, niepojętność ludobójstwa i wolność republikańska.

Wpisany przez Adam Baniecki

poniedziałek, 07 czerwca 2021 17:43 - Poprawiony poniedziałek, 07 czerwca 2021 17:48

Ostatnią część raportu stanowią konkluzje, zalecenia i załączniki. Raport sporządzony został w oparciu o francuskie archiwa publiczne. Pełniejszy obraz podłoża rwandyjskich wydarzeń lat 1990 - 1994 mógłby być uzyskany gdyby kwerendą objęto także francuskie archiwa pozarządowe (stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, partii politycznych) oraz archiwa Belgii, Niemiec, Zjednoczonego Królestwa i Stanów Zjednoczonych. Aktorzy raportu dostrzegają niekonsekwencje francuskiej polityki wobec Rwandy, używają nawet stwierdzenia, że prowadzono kilka polityk, co nie sprzyjało stabilizacji sytuacji.

Zalecenia natomiast zostały określone na trzech obszarach:

1. Ludobójstwo Tutsi: Stworzenie międzynarodowego centrum badań nad ludobójstwem i zbrodniami masowymi; Realizacja wspólnych badań nad przeciwdziałaniem i zapobieganiem ludobójstwu (od końca XIX w po czasy współczesne); Utworzenie sieci alarmowej informującej o ryzyku ludobójstwa.

2. Archiwa: Utworzenie stanowiska archiwisty Republiki według modelu (Obrońcy praw); Wprowadzenie głównej ustawy archiwalnej; Przeznaczenie dodatkowych środków i personelu dla centrów archiwalnych.

3. Francja: Reforma rekrutacji i kariery wyższych funkcjonariuszy poprzez obowiązkowe nad historię i badaniami społecznymi; Wprowadzenie do kształcenia agentów zarządzania kryzysowego zagadnień historycznych i etycznych; Wprowadzenia do szkolnych programów nauczania zagadnień związanych z ludobójstwem i oporu przeciwko ludobójstwu.

Wspomniany "Stan źródeł w zasobach archiwów francuskich do badań nad Francją w Rwandzie i ludobójstwem Tutsi (1990 - 1994)" to rodzaj inwentarza tematycznego, poprzedzonego wstępem Komisji Badawczej. Zawiera informacje o wszystkich źródłach archiwalnych z których korzystała Komisja do opracowania raportu.

Część pierwsza obejmuje Centra Archiwalne:

Archiwa Państwowe, a w nich: Zespoły prezydentury Francois Mitteranda z lat 1990 – 1995, kolejnych premierów: Michel Rocard (1988 – 1991), Édith Cresson (1991 – 1992), Pierre Bérégovoy (1992-1993), Édouard Balladur (1993 – 1994), archiwa prywatne Édouard Balladura oraz Gabinet Militarny premiera.

Archiwa Finansowe, Archiwa Dyplomatyczne Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Współpracy, Archiwa Dyplomatyczne z zasobów przechowywanych w archiwum w Nantes (obejmujące m.in. akta ambasady francuskiej w Rwandzie, Archiwum Historyczne De La Defence (SHD) tu Archiwum Historyczne Ministerstwa Obrony.

Część druga zawiera dokumentację z zasobów francuskiej służby archiwalnej (Les services d'Archives): L'Office français de protection des réfugiés et apatrides (OFPRA) (Francuskie Biuro Ochrony Uchodźców i Bezpaństwowców oraz oddziały archiwów ekonomicznych, finansowych i militarnych, w tym niezwykle cenne zasoby audiowizualne przechowywane w Établissement de Communication et de Production audiovisuelle de la Défense (ECPAD) przechowywane w forcie Ivry-sur-Seine, liczące 8500 negatywów oraz 50 godzin filmów.

Praca Komisji dokumentującej wstrząsające wydarzenia w Rwandzie w oparciu o zasoby archiwalne i publikacja inwentarza tematycznego zbierająca w całość wykorzystany materiał archiwalny w niezwykle sposób ilustrują nowoczesne wykorzystanie archiwów i ich rolę w kształtowaniu oblicza współczesnego świata w obszarze ochrony praw człowieka czy transparentności administracji.

Wpisany przez Adam Baniecki

poniedziałek, 07 czerwca 2021 17:43 - Poprawiony poniedziałek, 07 czerwca 2021 17:48

Więcej:

Vie Publique: [La France, le Rwanda et le génocide des Tutsi \(1990-1994\) - Rapport remis au Président de la République](#)

Oprac. Adam Baniecki

AP Wrocław O/Bolesławiec